

Τα επιδημιολογικά και οικονομικά οφέλη του Εθνικού Προγράμματος Παιδιατρικών Εμβολιασμών στην Ελλάδα

Τα οφέλη του εμβολιασμού για τη κοινωνία και το Σύστημα Υγείας επιβεβαιώνει η μελέτη «Επιδημιολογικά και οικονομικά οφέλη από την εφαρμογή του παιδιατρικού Προγράμματος Εμβολιασμών στην Ελλάδα»* που παρουσιάστηκε στο πρόσφατο Πανελλήνιο Συνέδριο Δημόσιας Υγείας (13-15 Ιουνίου 2024, Σχολή Δημόσιας Υγείας ΠΑ.Δ.Α.).

Πρόκειται για μαθηματικό μοντέλο που εκτίμησε τα επιδημιολογικά και οικονομικά οφέλη από την εφαρμογή του παιδιατρικού Εθνικού Προγράμματος Εμβολιασμού (ΕΠΕ) στην Ελλάδα. Το μοντέλο εφαρμόστηκε στην κοόρτη του 2022 (82.700 παιδιά) και συνέκρινε τα επιδημιολογικά και οικονομικά στοιχεία μεταξύ σεναρίων ύπαρξης και απουσίας του παιδιατρικού ΕΠΕ του 2023.

Το μοντέλο εκτίμησε ότι το 2024 στην Ελλάδα έχει επιτευχθεί μείωση άνω του 85% στην επίπτωση σε 12 από τα 14 παθογόνα που συμπεριλαμβάνονται στο παιδιατρικό ΕΠΕ του 2023. Τα παθογόνα με τη μικρότερη μείωση ήταν ο ροταϊός και ο στρεπτόκοκκος με μειώσεις 73,5% και 61,1%, αντίστοιχα, σε σχέση με την περίοδο πριν από τον εμβολιασμό.

Σύμφωνα με το μοντέλο το επιδημιολογικό αποτύπωμα αυτής της μείωσης ισοδυναμεί με την αποτροπή σχεδόν 289.000 κρουσμάτων, 266 θανάτων και την απώλεια 7.470 ετών ζωής στην κοόρτη του 2022, σε σχέση με το σενάριο της απουσίας εμβολιασμών. Επιπλέον, η ύπαρξη του παιδιατρικού ΕΠΕ συσχετίστηκε με εξοικονόμηση σχεδόν €213 εκατομμυρίων. Η μελέτη κατέδειξε ότι στην Ελλάδα, για κάθε 1 ευρώ που επενδύεται στο παιδιατρικό ΕΠΕ εξοικονομούνται 3,11€ όσον αφορά το άμεσο κόστος (κόστος που σχετίζεται με το σύστημα υγείας) και 8,67€ όσον αφορά το συνολικό κόστος (άμεσο και έμμεσο κόστος από την απώλεια παραγωγικότητας).

Η μελέτη - που έχει παρουσιαστεί επίσης τόσο στο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο Παιδιατρικών Λοιμώξεων (EPSID 2024) όσο και στο Πανελλήνιο Παιδιατρικό Συνέδριο - καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το σύγχρονο και εκτενές παιδιατρικό πρόγραμμα εμβολιασμού της χώρας αποτελεί μια αποτελεσματική παρέμβαση δημόσιας υγείας, καθώς συμβάλει στην αποτροπή μιας σημαντικού βαθμού νοσηρότητας και θνησιμότητας, παρέχοντας παράλληλα και αξιοσημείωτη εξοικονόμηση πόρων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, η Ελλάδα διαθέτει ένα από τα πιο σύγχρονα εμβολιαστικά προγράμματα για την κάλυψη του παιδικού πληθυσμού (με 9 εμβόλια που προστατεύουν από 14 παθογόνα). Το επίτευγμα αυτό είναι αποτέλεσμα του έργου που προσφέρει διαχρονικά η Εθνική Επιτροπή Εμβολιασμών με τη διαρκή επεξεργασία των επιδημιολογικών δεδομένων για τα λοιμώδη νοσήματα, την εμβολιαστική κάλυψη, τις νέες γνώσεις για τη διάρκεια προστασίας των εμβολίων και τα νέα εμβόλια που κυκλοφορούν. Ένα επιτυχημένο εμβολιαστικό πρόγραμμα, συμβάλει τόσο στη μείωση του άμεσου κόστους που συνεπάγεται η θεραπευτική διαχείριση των ασθενειών, όσο και του έμμεσου κόστους που σχετίζεται με την απώλεια παραγωγικότητας ή πρόωρης θνησιμότητας.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), με την εξαίρεση του καθαρού πόσιμου νερού, καμία άλλη παρέμβαση δεν έχει σώσει τόσες ζωές, όσες τα εμβόλια^{1,2}. Πρόσφατη μελέτη στην επιστημονική επιθεώρηση “The Lancet”, εκτίμησε ότι τα τελευταία 50 έτη (μεταξύ 1974 και 2024), ο εμβολιασμός αποσόβησε 154 εκατομμύρια θανάτους (ισοδυναμεί με 6 θανάτους κάθε λεπτό), με το 94,8% να αφορούν παιδιά κάτω των 5 ετών². Εκτός, όμως, από

τα σημαντικά επιδημιολογικά οφέλη, ο εμβολιασμός αποτελεί και μια από τις πιο οικονομικά αποδοτικές επενδύσεις στον τομέα της υγείας. Στην ίδια μελέτη υπολογίζεται ότι για κάθε θάνατο που αποτράπηκε λόγω εμβολιασμών, αποκτήθηκαν, κατά μέσο όρο, 66 χρόνια πλήρους υγείας. Τα αθροιστικά έτη υγιούς ζωής που αποδίδονται στα εμβόλια, κατά τα τελευταία 50 έτη παγκοσμίως, εκτιμώνται σε 10,2 δισεκατομμύρια².

Τέλος, ο εμβολιασμός συμπεριλαμβάνεται σε έναν από τους 17 βιώσιμους στόχους του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τη διασφάλιση της υγείας και της ευεξίας του πληθυσμού για την επίτευξη ενός καλύτερου μέλλοντος για τον πλανήτη. Συνεπώς, η αύξηση της εμβολιαστικής κάλυψης και η ακριβής καταγραφή της θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για τη δημόσια υγεία κάθε χώρας, καθώς πρόκειται για μια επένδυση με χαμηλό κόστος αλλά με μεγάλο οικονομικό και κοινωνικό όφελος.

***Επιδημιολογικά και οικονομικά οφέλη από την εφαρμογή του παιδιατρικού Προγράμματος Εμβολιασμών στην Ελλάδα**

Συγγραφείς: Cameron Cook¹, Justin Carrico¹, Sandra Talbird¹, Ηλίας Γκούντας², Αναστάσιος Σκρουμπέλος², Μπουτσελάκου Ελένη², Γεώργιος Τρίμης², Ugne Sabale³, Goran Bencina⁴, Ιωάννα Παυλοπούλου⁵, Αθανάσιος Μίχος⁶

¹ RTI Health Solutions, Research Triangle Park, NC, USA

² MSD Ελλάδα

³ Center for Observational and Real-World Evidence (CORE), MSD, Vilnius, Lithuania

⁴ Center for Observational and Real-World Evidence (CORE), MSD, Madrid, Spain

⁵ Παιδιατρικό Ερευνητικό Εργαστήριο, Τμήμα Νοσηλευτικής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ)

⁶ Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ)

Βιβλιογραφία

1. Plotkin SA. Vaccines: past, present and future. *Nat Med* 2005; 11(4 Suppl): S5-11.
2. Shattock AJ, Johnson HC, Sim SY, et al. Contribution of vaccination to improved survival and health: modelling 50 years of the Expanded Programme on Immunization. *Lancet* 2024; 403(10441): 2307-16.